ក្តារចុចខ្មែរអង្គរ

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម ២
ស្រទាប់នីមួយៗនៃក្តារចុចខ្មែរអង្គ ២
ស្រទាប់នីមួយៗលើខែសថប –វីនដូស៍ (Windows) /ម៉ាកអូអេស (macOS) ២
ស្រទាប់នីមួយៗលើឧបករណ៍ចាច់–អ៊ែនដ្រូយ (Android) /អាយអូអេស (iOS) ៣
តួអក្សរខ្មែរតាមក្រុម និង គ្រាប់ចុចសម្រាប់ខែសថប ៥
ព្យញ្ជនៈ ៥
ស្រៈនិស្ស័យ ៦
សញ្ញា ៦
ស្រៈពេញតួ ៦
វណ្ណយុត្ត ៧
ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ ៧
ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង ៧
សញ្ញារូបិយបណ្ណ ៧
លេខខ្មែរ ៧
លេខអត្ថៈ ៨
លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិខ្មែរ ៨
តួអក្សរហួសសម័យ(លែងប្រើ) ៨
តួអក្សរប្រើក្នុងភាសាជនជាតិដើមភាគតិច ៩
ការភ្ជាប់ និង ដំណកឃ្លា ៩
ការវាយអក្សរខ្មែរ ៩
ស្វ័យកែតម្រូវដោយគ្មានការរំខាន ១០
ជើង + ស្រៈ 10
ជើង + ្រ [U+17D2] [U+179A] ១០
ជើង + វណ្ណយុត្តប្តូរមូលភេទ + ស្រៈ ១០
វណ្ណយុត្តប្តូរមូលភេទ + ស្រៈ ១០
ស្រៈមាននិគហិត [U+17C6] ១១
ស្រៈ ោ [U+17C4] និងស្រៈ ើ [U+17BE] ១១
ជើងមើលទៅដូចគ្នា ១១
ការបង្វិលស្រៈ ១១
បម្រាម/សំឡេងព្រមាន ១២
តួអក្សរវាយច្រឡំ ១២

សេចក្តីផ្តើម

ឯកសារនេះត្រូវបានដកស្រង់ និងសម្រួលមកពី ៣ ប្រភព៖ «របៀបវាយយូនីកូដខ្មែរ» «យូនីកូដស្តង់ដា កំណែ ១០.០.០» និងអត្ថបទស្រាវជ្រាវដែលក្រុមការងារ Keyman បានសរសេរនិងធ្វើបទបង្ហាញនៅសន្និសិទ្ធអាស៊ីស្តីពីប្រព័ន្ធព័ត៌មាននៅឆ្នាំ ២០១៧ ក្រោមចំណងជើងថា «ភាពងាយរងគ្រោះដោយការរែនឌើរ (render) ក្នុងការប្រើប្រាស់យូនីកូដខ្មែរ»។ ការកែកុនបន្ថែមធ្វើឡើងដោយក្រុមការងារ Keyman។ ស្រទាប់ ១ ត្រូវបានបន្ថែមលើកម្មវិធីសម្រាប់ឌែសថប (Desktop) ដើម្បីដាក់លេខខ្មែរបុរាណដែលប្រើសម្រាប់ការទស្សទាយនិងការចុះកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិ ។

ស្រទាប់នីមួយៗនៃក្តារចុចខ្មែរអង្គ

ស្រទាប់នីមួយៗលើឌែសថប –វីនដូវស៍ (Windows) /ម៉ាកអូអេស (macOS)

ស្រទាប់ដើម

ស្រទាប់ពេលចុចប្តូរ (Shift)

ស្រទាប់ពេលចុចឆ្លាស់ស្ដាំ (AltGr)

ស្រទាប់ពេលចុចឆ្លាស់ស្ដាំ(AltGr)និងប្ដូរ (Shift) ព្រមគ្នា

ស្រទាប់នីមួយៗលើឧបករណ៍ថាច់–អ៊ែនដ្រយ (Android) /អាយអូអេស (iOS)

គ្មានគ្រាប់ចុចប្ដូរស្រទាប់ (Shift key) ហើយគ្មានគ្រាប់ចុចដាក់ជើងទេ ។ ប្លែកណាស់ មែនទេ? ប្រហែលហើយ តែតាមពិតទៅ យើងពិបាកចុចគ្រាប់ចុចប្ដូរស្រទាប់ណាស់ពេលប្រើដៃម្ខាង ។ គ្រាប់ចុចផ្សេងទៀតបង្កប់នៅក្នុងគ្រាប់ចុចនីមួយៗ បើចុចឱ្យយូរ(ប្រហែល ១ វិនាទី) យើងនឹងឃើញគ្រាប់ចុចច្រើនទៀតលេចឡើង ។ ឧទាហរណ៍ ដើម្បីបានជើង "្រ" "ឫ" ឬ "ឬ" យើងត្រូវចុចគ្រាប់ចុច "រ" ឱ្យជាប់ ហើយរើសយកគ្រាប់ចុច "្រ" ដែលផុសឡើង ។ យើងប្រហែលជាចំណាំបានថានៅលើក្ដារចុចខ្មែរអង្គរសម្រាប់ដែសថប តួអក្សរទាំង ៤ នេះសុទ្ធតែស្ថិតនៅលើគ្រាប់ចុច "R" ហេតុដូច្នេះហើយបានជាគេយកវាមកដាក់លើគ្រាប់ចុចនេះដោយបង្កប់ក្នុងមុខងារចុចឱ្យជាប់ (long press)។

ពេលប្រើក្ដារចុចបែបថាច់ យើងគប្បីដឹងពីទីតាំងនៃគ្រាប់ចុចនីមួយៗ ។ ប្រហែលត្រូវការពេលខ្លះដើម្បីឱ្យស៊ាំនឹងការប្រើប្រាស់បែបនេះ តែវានឹងងាយទៅៗ ពេលដែលយើងប្រើវាយូរបន្តិច ហើយវានឹងងាយជាងការចុចលើ "Shift" ដើម្បីប្ដូរទៅស្រទាប់មួយទៀតរាល់ពេលដើម្បីរកមើលគ្រាប់ចុចផ្សេងទៀត ដូចគ្នាដែរយើងមិនបាច់ចុចលើ "្" រាល់លើកដើម្បីដាក់ជើងទេ ។

ទូរសព្ទ - ស្រទាប់ដើម

ទូរសព្ទ - ស្រទាប់លេខ (១២៣)

ថេប្លេត - ស្រទាប់ដើម

ថេប្លេត - ស្រទាប់ប្តូរ (Shift)

ថេប្លេត - ស្រទាប់ឆ្លាស់ស្តាំ (AltGr)

តួអក្សរខ្មែរតាមក្រុម និង គ្រាប់ចុចសម្រាប់ឌែសថប

ព្យញ្ជនៈ

ព្យញ្ជនៈ	គ្រាប់ចុច
ក [U+1780]	K
ខ [U+1781]	X
គ [U+1782]	Shift K
ឃ [U+1783]	Shift X
ង [U+1784]	G
ច [U+1785]	C
ឆ [U+1786]	Q
ជ [U+1787]	Shift C
ឈ [U+1788]	Shift Q
ញ [U+1789]	Shift J

ព្យញ្ជនៈ	គ្រាប់ចុច
ថ [U+1790]	F
ទ [U+1791]	Shift T
ធ [U+1792]	Shift F
ន [U+1793]	N
ប [U+1794]	B
ផ [U+1795]	P
ព [U+1796]	Shift B
ភ [U+1797]	Shift P
ម [U+1798]	M
យ [U+1799]	Y

ដ [U+178A]	D
ប [U+178B]	Z
ឌ [U+178C]	Shift D
ឍ [U+178D]	Shift Z
ណ [U+178E]	Shift N
ត [U+178F]	T

រ [U+179A]	R
ល [U+179B]	L
វ [U+179C]	V
ស [U+179F]	S
ហ [U+17A0]	H
ឡ [U+17A1]	Shift L
អ [U+17A2]	Shift G

ស្រៈនិស្ស័យ

ស្រៈនិស្ស័យ	គ្រាប់ចុច
◌ា [U+17B6]	A
◌ិ [U+17B7]	I
◌ី [U+17B8]	Shift I
◌ឹ [U+17B9]	W
◌ឺ [U+17BA]	Shift W
◌ុ [U+17BB]	U
◌ូ [U+17BC]	Shift U
◌ួ [U+17BD]	Shift Y
◌ើ [U+17BE]	;
◌ឿ [U+17BF]	Shift [

ស្រៈនិស្ស័យ	គ្រាប់ចុច
◌ៀ [U+17C0]	[
◌េ [U+17C1]	E
◌ែ [U+17C2]	Shift E
◌ៃ [U+17C3]	Shift S
◌ោ [U+17C4]	O
◌ៅ [U+17C5]	Shift O
◌ុំ [U+17BB] [U+17C6]	,
◌ាំ [U+17B6] [U+17C6]	Shift A
◌ុះ [U+17BB] [U+17C7]	Shift ,
◌េះ [U+17C1] [U+17C7]	Shift V
◌ោះ [U+17C4] [U+17C7]	Shift ;

សញ្ញា

សញ្ញា	គ្រាប់ចុច
◌ំ [U+17C6]	Shift M
◌ះ [U+17C7]	Shift H
◌ៈ [U+17C8][1]	AltGr ’

ស្រៈពេញតួ

ស្រៈពេញតួ	គ្រាប់ចុច
ឥ [U+17A5]	-
ឦ [U+17A6]	AltGr I
ឧ [U+17A7]	Shift]
ឩ [U+17A9]	AltGr [
ឪ [U+17AA]	]

ស្រៈពេញតួ	គ្រាប់ចុច
ឭ [U+17AD]	Shift \
ឮ [U+17AE]	\
ឯ [U+17AF]	AltGr E
ឰ [U+17B0]	AltGr P
ឱ [U+17B1]	AltGr O

[1] តាមពិត វាមិនមែនជាស្រៈទេ តែវាមានតួនាទីស្រដៀងស្រៈ ។ ជួនកាលគេចាត់ទុកថាវាជាវណ្ណយុត្ត ។

ឫ [U+17AB]	AltGr R		ឲ [U+17B2]	=
ឬ [U+17AC]	Shift R		ឳ [U+17B3]	AltGr]

វណ្ណយុត្ត

វណ្ណយុត្ត	គ្រាប់ចុច
◌៉ [U+17C9]	Shift ’
◌៊ [U+17CA]	/
◌់ [U+17CB]	’
◌៌ [U+17CC]	Shift -
◌៍ [U+17CD]	Shift 6

វណ្ណយុត្ត	គ្រាប់ចុច
◌៏ [U+17CF]	Shift 8
◌័ [U+17D0]	Shift 7
◌៎ [U+17CE]	AltGr =
◌៓ [U+17D3]	AltGr M
◌្ [U+17D2]	J

ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ

ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ	គ្រាប់ចុច
។ [U+17D4]	.
៕ [U+17D5]	Shift .
៖ [U+17D6]	AltGr ;

ខណ្ឌសញ្ញាខ្មែរ	គ្រាប់ចុច
៙ [U+17D9]	AltGr 6
៚ [U+17DA]	AltGr 7
ៗ [U+17D7]	Shift 2

ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង

ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង	គ្រាប់ចុច
! [U+0021]	Shift 1
? [U+003F]	Shift ?
" [U+0022]	Shift 3
. [U+002E]	AltGr .
, [U+002C]	AltGr ,
; [U+003B]	AltGr N
# [U+0023]	AltGr C

ខណ្ឌសញ្ញាឡាតាំង	គ្រាប់ចុច
« [U+00AB]	`
» [U+00BB]	Shift `
- [U+002D]	AltGr S
: [U+003A]	AltGr G
‘ [U+2018]	AltGr H
’ [U+2019]	AltGr J
& [U+0026]	AltGr V

សញ្ញារូបិយបណ្ណ និងលេខខ្មែរ

៛ [U+17DB]	Shift 4

លេខខ្មែរ	គ្រាប់ចុច
១ [U+17E1]	1
២ [U+17E2]	2
៣ [U+17E3]	3
៤ [U+17E4]	4
៥ [U+17E5]	5

លេខខ្មែរ	គ្រាប់ចុច
៦ [U+17E6]	6
៧ [U+17E7]	7
៨ [U+17E8]	8
៩ [U+17E9]	9
០ [U+17E0]	0

លេខអត្ថៈ

លេខអត្ថៈ	គ្រាប់ចុច
៱ [U+17F1]	AltGr Shift 1
៲ [U+17F2]	AltGr Shift 2
៳ [U+17F3]	AltGr Shift 3
៴ [U+17F4]	AltGr Shift 4
៵ [U+17F5]	AltGr Shift 5

លេខអត្ថៈ	គ្រាប់ចុច
៶ [U+17F6]	AltGr Shift 6
៷ [U+17F7]	AltGr Shift 7
៸ [U+17F8]	AltGr Shift 8
៹ [U+17F9]	AltGr Shift 9
៰ [U+17F0]	AltGr Shift 0

លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិខ្មែរ

លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិ	គ្រាប់ចុច
᧠ [U+19E0]	AltGr Shift Q
᧡ [U+19E1]	AltGr Shift W
᧢ [U+19E2]	AltGr Shift E
᧣ [U+19E3]	AltGr Shift R
᧤ [U+19E4]	AltGr Shift T
᧥ [U+19E5]	AltGr Shift Y
᧦ [U+19E6]	AltGr Shift U
᧧ [U+19E7]	AltGr Shift I
᧨ [U+19E8]	AltGr Shift O
᧩ [U+19E9]	AltGr Shift P
᧪ [U+19EA]	AltGr Shift [
᧫ [U+19EB]	AltGr Shift]
᧬ [U+19EC]	AltGr Shift A
᧭ [U+19ED]	AltGr Shift S
᧮ [U+19EE]	AltGr Shift D
᧯ [U+19EF]	AltGr Shift F

លេខកាលបរិច្ឆេទចន្ទគតិ	គ្រាប់ចុច
᧰ [U+19F0]	AltGr Shift G
᧱ [U+19F1]	AltGr Shift H
᧲ [U+19F2]	AltGr Shift J
᧳ [U+19F3]	AltGr Shift K
᧴ [U+19F4]	AltGr Shift L
᧵ [U+19F5]	AltGr Shift ;
᧶ [U+19F6]	AltGr Shift ’
᧷ [U+19F7]	AltGr Shift Z
᧸ [U+19F8]	AltGr Shift X
᧹ [U+19F9]	AltGr Shift C
᧺ [U+19FA]	AltGr Shift V
᧻ [U+19FB]	AltGr Shift B
᧼ [U+19FC]	AltGr Shift N
᧽ [U+19FD]	AltGr Shift M
᧾ [U+19FE]	AltGr Shift ,
᧿ [U+19FF]	AltGr Shift .

តួអក្សរហួសសម័យ(លែងប្រើ)

តួអក្សរ	គ្រាប់ចុច
៘ [U+17D8]	AltGr L
ឨ [U+17A8]	AltGr T
ៜ [U+17DC]	AltGr Q

៑[2] [U+17D1]	AltGr 3
៓ [U+17D3]	AltGr M

តួអក្សរប្រើក្នុងភាសាជនជាតិដើមភាគតិច

តួអក្សរ	គ្រាប់ចុច
ឝ [U+179D]	AltGr K
ឞ [U+179E]	AltGr B
៝ [U+17DD]	AltGr W

ការភ្ជាប់ និង ដំណកឃ្លា

ឈ្មោះគ្រាប់ចុច	គ្រាប់ចុច
ចន្លោះមើលមិនឃើញ មិនភ្ជាប់ (Zero-width non-joiner) [U+200C]	AltGr + 1
ចន្លោះមើលមិនឃើញ ភ្ជាប់ (Zero-width joiner) [U+200D]	AltGr + ‘
ចន្លោះមើលមិនឃើញ (Zero-width space) [U+200B]	Spacebar
ដំណកឃ្លា (White space) [U+0020]	Shift + Spacebar or Press Spacebar twice
គ្មានដំណកឃ្លា (No break space) [U+00A0]	AltGr + Spacebar

ការវាយអក្សរខ្មែរ

ក្ដារចុចខ្មែរអង្គរតម្រៀបគ្រាប់ចុចតាមក្ដារចុចខ្មែរណៃដា (Khmer NiDA) ហើយក៏បានធ្វើការកែសម្រួលបន្ថែម ។ លក្ខណៈពិសេសផ្សេងៗបានដាក់បញ្ចូលដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការវាយអក្សរខ្មែរ (ឧទា. កាត់បន្ថយការវាយដែលមានលំដាប់លំដោយតួអក្សរមិនកុងសង់ស៊ីសគ្នា) ។ មិនថាអ្នកវាយអក្សរបែបណាទេដើម្បីឱ្យចេញជាពាក្យ ក្ដារចុចនេះនឹងធ្វើឱ្យពាក្យនោះត្រឹមត្រូវតាមលំដាប់លំដោយដែលបានកំណត់រួចជាស្រេច ។ សូមចំណាំផងដែរថាការស្វ័យកែសម្រួលនេះមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះតែករណីដែលបានបញ្ចូលក្នុងក្ដារចុចនេះប៉ុណ្ណោះ ។ សូមចុចទីនេះដើម្បីបើកមើលការណែនាំពីរបៀបដំឡើងក្ដារចុចខ្មែរអង្គរ ។

របៀបប្រើប្រាស់ក្ដារចុចខ្មែរអង្គរគឺមិនខុសពីរបៀបប្រើប្រាស់ក្ដារចុចផ្សេងៗទៀតដែលប្រើការតម្រៀបគ្រាប់ចុចតាមខ្មែរណៃដានោះឡើយ ។ អ្នកអាចវាយពាក្យ១តាមលំដាប់លំដោយនៃការប្រកប មិនមែនតាមរបៀបដែលវាបង្ហាញឱ្យយើងឃើញទេ ជាពិសេសពេលស្រៈស្ថិននៅខាងឆ្វេងព្យញ្ជនៈ ។ ដើម្បីវាយពាក្យ “តែ” យើងត្រូវវាយព្យញ្ជនៈមុនហើយទើបវាស្រៈ (បានន័យថា វាយគ្រាប់ចុច “T” បន្ទាប់មក “Shift E”) ។

លំដាប់លំដោយនៃតួអក្សរគឺ ៖

ព្យព្ជនៈ+ជើងព្យញ្ជនៈ+វណ្ណយុត្តប្តូរមូលភេទ+ស្រៈ+វណ្ណយុត្ត

[2] សូមកុំច្រឡំតួអក្សរនេះនឹងត្រីសព្ទ ៊ [U+17CA] ។

ស្វ័យកែតម្រូវដោយគ្មានការរំខាន

ក្ដារចុចខ្មែរអង្គរនឹងកែតម្រូវដោយស្វ័យប្រវត្តិនូវកំហុសនៃការវាយអក្សរខ្មែរចំនួន ៨ ករណី ។ ករណីទាំងនេះសុទ្ធតែមិនអាចមើលឃើញនឹងភ្នែកទទេ ហើយកម្មវិធីបង្ហាញអក្សរលើអេក្រង់ (rendering engine) នឹងមិនបង្ហាញឱ្យយើងឃើញនូវកំហុសទាំងនោះនៅលើអេក្រង់ទេ ។ ការស្វ័យកែតម្រូវនេះប្រព្រឹត្តិទៅដោយធ្វើការតម្រៀងតួអក្សរឡើងវិញឬក៏ប្ដូរតួអក្សរដែលខុសទៅជាតួអក្សរមួយទៀតដែលត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដក្នុងមួយប៉ព្រិចភ្នែក ។

ជើង + ស្រៈ

ពេលជើងនិងស្រៈនៅជិតគ្នា ស្រៈត្រូវនៅបន្ទាប់ពីជើង ។ ឧទាហរណ៍ "ខ្មែរ" និង "ខែ្មរ" មើលទៅដូចគ្នាបេះបិទ ប៉ុន្តែការវាយបញ្ចូលរបស់វាមិនដូចគ្នាទេ ។

1. ខ្មែរ = ខ ◌្ម ◌ែ រ (ត្រូវ)
2. ខែ្មរ = ខ ◌ែ ◌្ម រ (ខុស)

ដោយសាររូបមន្តអាស្រ័យលើបរិបទ ក្ដារចុចខ្មែរអង្គរអាចកែកំហុសដូចមានក្នុងពាក្យទី ២ ឱ្យចេញមកមានលំដាប់លំដោយដូចក្នុងពាក្យទី ១ ។

ជើង + ◌្រ [U+17D2] [U+179A]

ដោយផ្អែកលើក្បួននៃការប្រកប បើមានជើង ២ នៅបន្តបន្ទាប់គ្នា ហើយជើង ១ ក្នុងចំណោមជើងទាំង ២ ជា ◌្រ [U+17D2] [U+179A] នោះជើង ◌្រ [U+17D2] [U+179A] ត្រូវនៅបន្ទាប់ពីជើង ១ ទៀត ។

- កញ្ច្រឹល = ក ញ ◌្ច ◌្រ ◌ឹ ល (ត្រូវ)
- កញ្រ្ចឹល = ក ញ ◌្រ ◌្ច ◌ឹ ល (ខុស)

ដូចឃើញស្រាប់ហើយថា លំដាប់លំដោយនៃជើងក្នុងពាក្យទាំង ២ មិនដូចគ្នាទេ តែពាក្យដែលបង្ហាញលើអេក្រង់គឺដូចគ្នាតែម្ដង ។ អញ្ចឹង មិនខុសពីករណីខាងលើៗទេ ក្ដារចុចខ្មែរអង្គរអាចប្ដូរលំដាប់លំដោយនៃជើងទាំង ២ នេះដោយស្វ័យប្រវត្តិ ។ ជាលទ្ធផល យើងនឹងបានពាក្យដែលមើលទៅដូចគ្នានិងមានលំដោយលំដោយកុងសង់ស៊ីសគ្នាថែមទៀតផង ។

ជើង + វណ្ណយុត្តប្ដូរមូលភេទ + ស្រៈ

នេះជាករណីដែលលំដាប់លំដោយតួអក្សរមិនប្រាកដប្រជាក្នុងយូនីកូដស្តង់ដា ។ យូនីកូដស្តង់ដាជំនាន់ ៤.0 និងលើសពីនេះឱ្យដាក់វណ្ណយុត្តប្ដូរមូលភេទនៅចន្លោះរវាងព្យញ្ជនៈនិងជើង ប៉ុន្តែយូនីកូដស្តង់ដា ៣.0 ឱ្យដាក់បន្ទាប់ពីជើង ។ ក្ដារចុចខ្មែរអង្គរយល់ស្របនឹងយូនីកូដស្តង់ដា ៣.0 ហើយយកលំដាប់លំដោយនោះមកធ្វើជាបទដ្ឋាន ។ បើគេវាយវណ្ណយុត្តប្ដូរមូលភេទមុនដាក់ជើង នោះលំដាប់លំដោយនេះនឹងត្រូវបានប្ដូរដោយគ្មានការរំខាន ។

ម ◌៉ ◌្យ ◌ា ង ⇒ ម ◌្យ ◌៉ ◌ា ង

វណ្ណយុត្តប្ដូរមូលភេទ + ស្រៈ

វណ្ណយុត្តប្ដូរមូលភេទគួរតែវាយមុនស្រៈ ។ (សូមមើលចំណុចខាងលើ)

ស្រៈមាននិគហិត [U+17C6]

យូនីកូដស្តង់ដាចាត់ទុកនិគហិតជាសញ្ញា ទោះបីជាវាមានតួនាទីស្រដៀងស្រៈនិស្ស័យក៏ដោយ ។ គេច្រើផ្សំវាជាមួយស្រៈនិស្ស័យ ឧទា. ុ [U+17BB] ា [U+17B6] ហើយវាត្រូវនៅទីតាំងបន្ទាប់ពីស្រៈទាំងនេះ ។

ក ំ ុ ⇒ ក ុ ំ
ក ំ ា ⇒ ក ា ំ

ស្រៈ ោ [U+17C4] និងស្រៈ ើ [U+17BE]

គេអាចច្រឡំវាយស្រៈទាំង ២ នេះដោយផ្សំស្រៈ ា [U+17B6] និងស្រៈ េ [U+17C1] ហើយស្រៈ េ [U+17C1] និង ស្រៈ ី [U+17B8] ។ បើគេវាយផ្សំគ្នាបែបនេះ ក្តារចុចខ្មែរអង្គរនឹងប្តូរបន្សំនោះទៅជា ោ [U+17C4] និង ើ [U+17BE] ដែលជាស្រៈត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដ ។

ជើងមើលទៅដូចគ្នា

ជើង ២ មើលទៅដូចគ្នាបេះបិទ តែតាមពិតមានលេខកូដយូនីកូដខុសគ្នា (្ដ [U+17D2] [U+178A] and ្ត [U+17D2] [U+178F]) ។ តាមរូបមន្តការប្រកបជើងទី ១ ត្រូវដាក់បន្ទាប់ ណ [U+178E] ហើយទី ២ ត្រូវដាក់បន្ទាប់ ន [U+1793] ។

ការបង្វិលស្រៈ

យើងមិនអាចដាក់ស្រៈ ២ បន្តបន្ទាប់គ្នាបានទេ បើវាយស្រៈ ១ ហើយវាយស្រៈ ១ ទៀត ស្រៈដែលទើបនឹងវាយនោះនឹងជំនួសស្រៈដែលវាយមុន ។ ឧទាហរណ៍ បើយើងបានវាយស្រៈ ា [U+17B6] រួចហើយវាយស្រៈ ែ [U+17C2] នោះស្រៈ ែ [U+17C2] នឹងជំនួសស្រៈ ា [U+17B6] ។

ចំណាំ ៖

ការបង្វិលស្រៈនឹងមិនកើតឡើងទេក្នុងករណីខាងក្រោម ៖

- បើស្រៈទី ១ ជាស្រៈ េ [U+17C1] ស្រៈទី ២ ជាស្រៈ ី [U+17B8] នោះលទ្ធផលគឺស្រៈ ើ [U+17BE] មិនមែនស្រៈ ី [U+17B8] ទេ ។
- បើស្រៈទី ១ ជាស្រៈ េ [U+17C1] ហើយស្រៈទី ២ ជា ា [U+17B8] ឬបញ្ច្រាសមកវិញ នោះលទ្ធផលគឺជាស្រៈ ោ [U+17C4] ព្រោះថាការបង្វិលមិនកើតឡើងទេក្នុងករណីនេះ ។
- បើស្រៈទី ១ ជាស្រៈលើ[3] ហើយស្រៈទី ២ ជាស្រៈ ុ [U+17BB] ឬបញ្ច្រាសមកវិញ នោះការបង្វិលមិនកើតឡើងទេ ហើយលទ្ធផលគឺជាវណ្ណយុត្តប្តូរមូលភេទដែលស៊ីនឹងបរិបទ ។ ឧទាហរណ៍ថា គេវាយ "ស ី ុ" ឬ "ស ុ ី" នោះវានឹងស្វ័យកែតម្រូវទៅជា "ស៊ី (ស ៊ ី)" ចំណែកឯ "ម ី ុ" ឬ "ម ុ ី" នឹងក្លាយទៅជា "ម៉ី (ម ៉ ី)" ។
- ពេលដាក់ ុ [U+17BB] បន្ទាប់ពី ាំ នោះស្រៈ ុ នឹងប្តូរទៅជាវណ្ណយុត្តប្តូរមូលភេទ ហើយដាក់នៅពីខាងមុខស្រៈ ាំ ។ ឧទាហរណ៍ ៖
    - សាំ + ុ ⇒ ស៊ាំ (ស ៊ ាំ) ហើយ
    - មាំ + ុ ⇒ ម៉ាំ (ម ៉ ាំ) ។

---

[3] គេចាត់ទុកស្រៈ ិ [U+17B7] ី [U+17B8] ឹ [U+17B9] ឺ [U+17BA] ើ [U+17BE] និង ាំ [U+17B6] [U+17C6] ជាស្រៈលើ ។

- ពេលដាក់ស្រៈ ◌ា ឬស្រៈ ◌ុ បន្ទាប់ពីស្រៈ ◌ំ នោះទីតាំងត្រូវប្តូរច្រាសមកវិញ ។ ឧទាហរណ៍ ៖
    - ក + ◌ំ + ◌ុ ⇒ កុំ (ក ◌ុ ◌ំ) ហើយ
    - ក + ◌ំ + ◌ា ⇒ កាំ (ក ◌ា ◌ំ) ។

បម្រាម/សំឡេងព្រមាន

- មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់ស្រៈ ២ ដាក់បន្តបន្ទាប់គ្នានៅក្នុងព្យាង្គតែ ១ ។
- មិនអនុញ្ញាតដាក់បន្តក់បន្ទាប់ពីស្រៈ វណ្ណយុត្តដូចស្រៈ[4] វណ្ណយុត្តប្តូរមូលភេទ ឬក៏ជើងឡើយ ។
- មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់សញ្ញាដាក់ជើង (◌្) ២ បន្តបន្ទាប់គ្នា ។
- មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់វណ្ណយុត្តប្តូរមូលភេទ ២ បន្តបន្ទាប់គ្នា ។

តួអក្សរវាយច្រឡំ

ល.រ.	គេច្រឡំវាយ ...	ត្រូវស្វ័យកែតម្រូវជា...
១	ទ្ប (ទ ◌្ប)	ឡ
២	ប្វ (ប ◌្វ)	ឬ
៣	ប្វុ (ប ◌្វ ◌ុ)	ឫ
៤	ព្វា (ព្វ ◌ា)	ញ
៥	ព្វុា (ព្វុ ◌ា)	ញ
៦	ព្វ (ព ◌្វ)	ឮ
៧	ព្វុ (ព ◌្វ ◌ុ)	ឭ
៨	ព្ឋ (ព ◌្ឋ)	ឰ
៩	ឧិ (ឧ ◌ិ)	ឱ
១០	ឧ៌ (ឧ ◌៌)	ឱ
១១	ឧ់ (ឧ ◌់)	ឱ
១២	ដ្ធ (ដ ◌្ធ)	ដ្ឋ
១៣	ទ្ឋ (ទ ◌្ឋ)	ទ្ធ
១៤	ពន្ឋ (ព ន ◌្ឋ)	ពន្ធ
១៥	ព័ន្ឋ (ព ◌័ ន ◌្ឋ)	ព័ន្ធ
១៦	ឱ្យ (ឱ ◌្យ)	ឱ្យ
១៧	ឪ្យ (ឪ ◌្យ)	ឱ្យ
១៨	ញ្វ (ញ ◌្វ)	ព្វា (ឧទា. សព្វារុធ)
១៩	◌េ ◌្យ ◌ី	◌ឿ
២០	◌េ ◌្យ ◌ី	◌ឿ
២១	◌េ ◌្យ ◌ី	◌ឿ

[4] តួអក្សរទាំងនេះ(◌ំ [U+17C6] ◌ះ [U+17C7] និង ◌ៈ [U+17C8])មានតួនាទីស្រដៀងស្រៈ ។